

a l'esguard, sobressortint de l'altra arbreda, el Faig General o de Les Tombes, d'extraordinària elevació i corpulència. Eixint de terra es parteix en dos grans brancals, un dels quals va ésser destralejat. L'altre s'eleva airós formant grossa copa que els llamps s'han cuidat de deformar. Als seus peus, talment servint-li de puntals, hi ha escampats colossals còdols, cantelluts i plens d'esvorancs, que diria's són ruïnes d'una fantasiosa edificació. S'ha merescut el nom que porta per la seva arrogant i vistosa situació al cim del carenar, constituint un magnífic punt d'orientació per als excursionistes i viants. Des de les penyes que li fan companyia hom disfruta de molt agradables cops de vista sobre els accidentats termes de Besora i Llaers.

Des del Faig General, distant cinc minuts de les Baumes, s'emprèn la devallada pel caire de la carena fins a trobar un collet travessat per un viarany que cal seguir en direcció Nord, i que perdent alçària porta als 15 minuts a l'Espanyola, airejada masia. Mentrestant han quedat a l'esquerra els cims dels Babís, als caients Nord dels quals s'hi troben els Tolls dels Babís, pregones coves que en els temps en què el bandidatge estava en acció servien de cataus als trabucaires i eren segur amagatall on hi guardaven els tresors robats i les persones segrestades, mentre no els era satisfet el corresponent rescat. En el mateix lloc, en la part més abrupte de la muntanya, es troben els Bufadors, que són uns forats o esvorancs d'on surten corrents d'aire subterranes.

Reprenent el recorregut, se segueix un marcat camí que en direcció NNE transcurre entre pins i pasturatges, fruit-se a tothora de bonics aspectes de Llaers i de la serra de Milany que es redreça enfront. Als cinc minuts es deixa a la dreta el camí que planerament porta a Massats i es devalla fortament, guanyant-se un ràpid pendent que més amunt es transforma en cinglera. En altre tant s'arriba al molí de Tabèrnoles, pintorescament situat al peu de la riera del propi nom, l'aigua de la qual llisca i rebot per la roca produint constant murmuri. Un rònc palancot, uns pollancs altívols i la verdor dels pasturatges donen una més agradable fesomia al paisatge emmarcat per les timberes que clouen la vall.

Pel sot de Tabèrnoles gairebé tothom hi passa de llarg deixant de visitar l'indret on la seva bellesa es manifesta amb més esplendorositat. Des del molí val la pena de traslladar-se al començament del sot, a curta distància. Allí les cingleres que es drecen aplomades a banda i banda s'enllacen formant un amfiteatre de corprenedor efecte. Al seu fons la vegetació, que és nombrosa, s'hi arrela desordenadament. La riera de Tabèrnoles que s'origina a la font de l'Ars, dessota mateix del castell de Milany, forma, en penetrar al fe-